

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

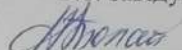
Хіміко-технологічний факультет

Кафедра технології неорганічних речовин, водоочищення та
загальної хімічної технології

«На правах рукопису»
УДК 628.3

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

 Толстопалова Н. М.

«21» 05 2018 р.

Магістерська дисертація

на здобуття ступеня магістра

зі спеціальності 161 Хімічні технології та інженерія

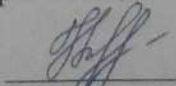
на тему: «Підвищення екологічної безпечності процесів
натрій-катіонування води»

Виконала:
студентка VI курсу, групи ХН-61м
Турченко Наталія Олегівна

Керівник:
д.т.н., професор,
Мітченко Т.Є.

Науковий консультант:
м.н.с.,
Орестов Є. О.

Рецензент:
технічний директор ТОВ «НВО «Екософт»
Поляков В. Р.

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань.
Студентка

Київ – 2018 року

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Хіміко-технологічний факультет

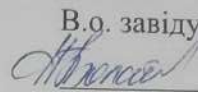
Кафедра технології неорганічних речовин, водоочищення та загальної
хімічної технології

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) за освітньо-науковою програмою

Спеціальність (спеціалізація) – 161 «Хімічні технології та інженерія»
(«Хімічні технології неорганічних речовин та водоочищення»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

 Н. М. Толстопалова

«21» 05 2018 р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студенту
Турченко Наталії Олегівні

1. Тема дисертації «Підвищення економічної доцільності та екологічної безпечності процесів Na-катіонування», науковий керівник дисертації Мітченко Тетяна Євгенівна, д.т.н., професор, затверджені наказом по університету від «23» квітня 2018 р. № 1208-С.
2. Термін подання студентом дисертації 24 травня 2018 року.
3. Об'єкт дослідження – відпрацьований регенераційний розчин натрій-катіонітового фільтру з системою регенерації UPCORE, нанофільтраційні мембранні елементи та сильнокислотний катіоніт Dowex Marathon C.
4. Предмет дослідження – процес кондиціонування відпрацьованого регенераційного розчину з Na-катіонітових фільтрів.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити:
  - провести огляд існуючих методів рекуперації NaCl із відпрацьованого регенераційного розчину NaCl;
  - проаналізувати склад відпрацьованого регенераційного розчину промислових натрій-катіонітових фільтрів з точки зору можливості його кондиціонування для повторного використання в процесі регенерації;
  - дослідити процес кондиціонування ВРР з використанням різних типів нанофільтраційних мембранних елементів та обрати оптимальний елемент;

здійснити вибір раціональних умов ведення процесу кондиціонування відпрацьованого регенераційного розчину для обраного елемента (тиск, температура, величина ГККД);

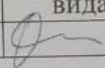
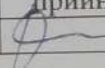
– провести випробування процесу кондиціонування ВРР на пілотній установці в оптимальних умовах; дослідити придатність одержаного кондиційованого ВРР для регенерації катіоніту;

– розробити принципову технологічну схему процесу кондиціонування відпрацьованого регенераційного розчину та оцінити економічну доцільність і екологічну безпечність запропонованої технології.

6. Орієнтовний перелік графічного (ілюстративного) матеріалу презентація: предмет і об'єкти дослідження, результати експерименту та їх математична обробка, принципова технологічна схема, висновки.

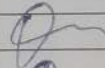

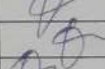
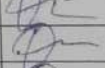

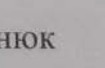
7. Орієнтовний перелік публікацій стаття у фаховому виданні та дві тези на міжнародних конференціях

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Наукова складова	Орестов Є. О., м.н.с.		

9. Дата видачі завдання 01 лютого 2018 р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Термін виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1	Літературний пошук	02.02.18 – 25.02.18	
2	Підбір елементів та планування експерименту	26.02.18 – 02.03.18	
3	Підготовка пілотної установки	05.03.18 – 09.03.18	
4	Експериментальні дослідження	12.03.18 – 08.04.18	
5	Опрацювання результатів	09.04.18 – 24.04.18	
6	Розробка принципової технологічної схеми	25.04.18 – 28.04.18	
7	Оформлення пояснювальної записки і презентації	29.04.18 – 22.05.18	

Студент

Науковий керівник дисертації

(підпис)

Н. О. Турченко

(підпис)

Т. Є. Мітченко

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 78 стор.; 23 рис.; 24 табл.; 3 дод.; 23 посилання.

Мета роботи – дослідження процесу та розробка технології нанофільтраційного кондиціонування відпрацьованого регенераційного розчину з Na-катионітових фільтрів для їх повторного використання та часткової рекуперації NaCl в процесі пом'якшення води методом натрій-катионування.

Об'єкти дослідження – відпрацьований регенераційний розчин натрій-катионітового фільтру з системою регенерації UPCORE, нанофільтраційні мембранні елементи та сильнокислотний катіоніт Dowex Marathon C.

Предмет дослідження – процес кондиціонування відпрацьованого регенераційного розчину з Na-катионітових фільтрів.

Висновки – проведено дослідження нанофільтраційних мембранних елементів різних типів та обрано найбільш ефективний – Dow Filmtec Fortilife XC-N; визначено склад модельного розчину; проведено дослідження впливу параметрів на ефективність процесу кондиціонування та обрано раціональні умови його ведення; підтверджено придатність отриманого пермеату для регенерації катіонообмінної смоли; проведена оцінка економічної і екологічної доцільності запропонованої технології; результати роботи використані НВО «Екософт» при розробці процесу кондиціонування ВРР на установці Na-катионування на Київській ТЕЦ № 5.

За результатами проведених досліджень підготовлено тези на V Міжнародній науково-практичній конференції «Чиста вода. Фундаментальні, прикладні та промислові аспекти» (26-27 жовтня 2017 р.), Reuse of Recovered Wastewater Treated by Membrane Separation Methods in Process Water Production, Cultivation of Energy Plant and Landscape Activities (17-18 жовтня 2018 р.) та стаття «Многоликий ионный обмен» у науково-технічному журналі «Вода і водоочисні технології» №4, 2017.

ПОМ'ЯКШЕННЯ, UPCORE, КАТІОНІТ, РЕГЕНЕРАЦІЯ,
НАНОФІЛЬТРАЦІЯ, МЕМБРАННИЙ ЕЛЕМЕНТ, РЕКУПЕРАЦІЯ,
КОНДИЦІОНУВАННЯ

1. Митченко Т. Е., Многоликий ионный обмен /Митченко Т. Е., Турченко Н. О.// – Киев: Вода и водоочистные технологии, ТОВ «ПРАЙМ-ПРИНТ». – 2017. – 68 с.
2. Козлов П. В., Разработка малоотходной и ресурсосберегающей технологии умягчения воды/ автореферат на соискание научной степени – Киев: КТИ им. Игоря Сикорского, 2009. – С. 143.
3. Рябчиков Б. Е., Современные методы подготовки воды для промышленного и бытового использования. – Москва, ДеЛи принт, 2004. – 326 с.
4. Шмандій В.М., До питання впровадження технологій знесолення та пом'якшення засолених промивних вод іонообмінних фільтрів/ Шмандій В.М., Яновська М.О., Святенко А.І. // – Вісник КДПУ. Випуск 1/2007(42). Частина 1. – Кременчук, 2007. – С.153-157.
5. Громов С.Л., Технологии противоточной регенерации ионитов и области их применения для водоподготовки./ Громов С.Л.// – ЗАО «НПК Медиана -Фильтр». ч. 2. – (<http://masters.donntu.org/2011/feht/grishko/library/tez5.htm>)
6. Conversion of a CCR Demineralizer to the Dow UPCORE System, Osborn, T., CInergy Power Generation Services, 22nd Annual Electric Utility Chemistry Workshop, Champaign, IL, 2002.– С. 8.
7. Спосіб регенерації катіонітових фільтрів з подальшою обробкою регенерату [Текст]: пат. 64055 Україна: МПК С02F 1/42 / Сироватський О. А., Еноян Т. С., Пантелят Г. С.; заявник та власник патенту Сироватський О. А., 2004, –С. 2.
8. Способ утилизации регенератов па-катионитных фильтров [Текст]: пат. 2244593 Рос. Федерация : МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00 / Виноградова А.В., Федоров С.А., Балашов А.Н., Горшков В.А. 2012-2017; заявитель и патентообладатель ООО "Системы и технологии", Институт экологии и генетики микроорганизмов УрО РАН (ИЭГМ УрО РАН), 2012-2014, – С. 3.